

Justitiedepartementet
Ju.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till Ju.L5@regeringskansliet.se
diarienummer Ju2021/01508

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ ”PROMEMORIA OM ETT MODERNARE STRAFFRÄTTSLIGT SKYDD MOT HEMFRIDSBROTT OCH OLAGA INTRÅNG”

Inledande synpunkter

Jämställdhetsmyndigheten har anmodats att yttra sig över *Promemoria om ett modernare straffrättsligt skydd mot hemfridsbrott och olaga intrång*. Jämställdhetsmyndighetens yttrande är avgränsat till de frågor som rör betänkandets jämställdhetspolitiska relevans.

Jämställdhetsmyndigheten välkomnar i allt väsentligt utredningens förslag med följande medskick in i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Jämställdhetsmyndigheten anser att straffskärpningen i lagen gällande hemfridsbrott och olaga intrång kan verka brottsförebyggande i enlighet med den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Jämställdhetsmyndigheten delar promemorians bedömning att ett utökat straffskydd har en betydelse för arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck eftersom det kan bidra till en ökad trygghet för utsatta.

Synpunkter enligt utredningens disposition

5. Ett förstärkt skydd mot hemfridsbrott och olaga intrång

Jämställdhetsmyndigheten ställer sig positiv till promemorians förslag att utvidga straffskyddet för hemfridsbrott till att också omfatta situationer då någon tränger in eller olovligen stannar kvar i en trädgård.

Eftersom hemfridsbrott inte kan aktualiseras i en situation där två parter har gemensamt boende, vilket ofta är fallet när de kommer till våld i nära relationer, understryker Jämställdhetsmyndigheten särskilt vikten av att tillämpa lagstiftningen om kontaktförbud avseende gemensam bostad i dessa fall.

Andra situationer där hemfridsbrott kan aktualiseras är exempelvis när en kvinna har lämnat en relation och till följd av hot befinner sig i ett skyddat boende där hon blir uppsökt av personen som utgör hotet. Eftersom dessa situationer förekommer och kan ge upphov till en stor otrygghet och rädsla kan det finnas anledning att skyddat boende (både med offentlig och skyddad adress) exemplifieras och särskilt lyfts fram i den fortsatta beredningen av detta ärende.

Myndigheten anser därtill att situationen där äkta makar gemensamt äger en bostad, men där en part har flyttat ut, behöver omfattas av tillänkta bestämmelser. En sådan situation kan i likhet med resonemangen ovan, likväl bli problematiska och hotfulla för våldsutsatt part.

Jämställdhetsmyndigheten framhåller att det är av vikt att även trappuppgångar till hyreshus i privatbostäder omfattas av olaga intrång. Detta för att säkerställa att personer boende i lägenhetshus också omfattas av det utvidgade straffskyddet.

Promemorian lyfter, i skälen för bedömningen att stärka det straffrättsliga skyddet mot hemfridsbrott och olaga intrång, att regeringen framhåller att mäns våld mot kvinnor är oacceptabelt.

Mot denna bakgrund ser Jämställdhetsmyndigheten att det kan finnas en risk med att i straffbestämmelsen om olaga intrång inte tydligt peka ut att tillämpningsområdet också gäller bl.a. arbetsplatser, skolor, förskolor samt skolgårdar.

5.3 Straffens skärps och nya brottsbeteckningar och kvalifikationsgrunder införs

Jämställdhetsmyndigheten ställer sig positiv till promemorians förslag om att också inkludera fängelse för brott av normalgraden och att inkludera ett minimistraff på 6 månaders fängelse för grovt brott. Jämställdhetsmyndigheten instämmer också i de straffskärpningar som föreslås för maxstraff och understryker att de föreslagna kvalifikationsgrunderna för grovt brott kommer att bidra till att fler brott som begås i nära relationer lagförs samt att straffvärdet bättre representerar den allvarliga kränkning som brottet innebär.

Jämställdhetsmyndigheten ser också att en utvidgning av straffskyddet kommer att bidra till att fler handlingar kommer att kunna bedömas som hemfridsbrott och därmed även inkluderas i fridskränkingsbrotten och på så sätt också motverka sådana upprepade kränkningar av någons integritet som brottsrubriceringen tar sikte på. Detta blir särskilt relevant vid grov kvinnofridskränkning. Jämställdhetsmyndigheten pekar särskilt på betydelsen av att brottet även kommer kunna aktualiseras vid tillämpningen av det nya barnfridsbrottet som träder i kraft 1 juli 2021.

Övrigt

Särskilt om barnperspektivet

Jämställdhetsmyndigheten saknar ett resonemang i promemorian om barns situation kopplat till hemfridsbrott och brottet olaga intrång. I promemorian saknas ett barn- och barnrättsperspektiv helt, trots att barn till våldsutsatta kvinnor berörs av förslagen. I promemorian lyfts att mäns våld mot kvinnor

orsakar stort lidande och leder till att många utsatta kvinnor lever med ständig rädsla. Många kvinnor som utsätts för våld är också mammor vilket innebär att en stor andel barn även blir drabbade av oro och rädsla.

Konsekvenser för barn och unga nämns inte alls i promemorian. Många av dessa barn vistas i förskola och skola och det är av stor betydelse att de får känna sig trygga i sin vardagliga miljö. Ur ett barn- och ungdomsperspektiv är det av vikt att det av lagförslaget framgår att också, skolsalar, skolgårdar och förskolor omfattas av brottet olaga intrång.

I detta sammanhang hänvisas till Barnkonventionens artikel 3 gällande att beakta barnens bästa och artikel 19 som handlar om att vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder för att skydda barnet.

Särskilt om hedersrelaterat våld

För personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck kan hotet och våldet skilja sig från andra former av våld som begås i nära relationer. Våldet är ofta kollektivt sanktionerat och rättfärdigat vilket innebär att en hotbild mot en enskild kan komma från flera olika personer. Detta försvårar processen med exempelvis kontaktförbud eftersom ett kontaktförbud inte löser en problematik där fler personer gemensamt trakasserar och förföljer ett offer. Mot denna bakgrund är straffskärpning och en utvidgning av straffskyddet för hemfridsbrott och olaga intrång ett viktigt ställningstagande för att förhindra att personer olovligt tränger in eller stannar kvar i bostad, trädgård och trappuppgång oberoende av om det finns ett meddelat kontaktförbud eller inte.

I SOU 2020:57 föreslås att ett särskilt hedersbrott ska införas.

Jämställdhetsmyndigheten anser att en straffskärpning och utvidgning av straffskyddet för hemfridsbrott och olaga intrång skulle kunna stärka möjligheten att inkludera brottet som ett led av en upprepad kränkning av någons integritet som sker med syfte att bevara eller återupprätta familj, släkts eller liknande grups heder. Detta kan i sin tur leda till att det samlade straffvärdet blir högre, vilket tydligare markerar allvarlighetsgraden för denna typ av brottslighet.

För Jämställdhetsmyndigheten

.....

[Lena Ag](#)

[Generaldirektör](#)

.....

[Katarina Eman Risberg](#)

[Utredare](#)

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschefen [Berit Jernberg](#) och
verksjuristen [Anna Tingbäck](#) deltagit.